

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

FEMİNİZM AKIMI VE TÜRKİYE'DEKİ YANSIMALARI

Avukat Başak Elmacı [□]

Bu çalışmada tarihsel süreçte feminizm akımının ortaya çıkışı, ortaya çıkmasında etkili olan faktörler, ortaya çıktığı ülkelerdeki görünüm şekilleri kısaca incelendikten sonra, aynı dönemde Osmanlı Devleti'ni ne şekilde etkilediği ve Cumhuriyet döneminde etkilerini ne şekilde gösterdiği hususları inceleme konusu yapılacaktır.

Çalışma konusu, sosyo-legal yöntem kullanılarak tümevarımsal bir metotla ele alınmaktadır. Bu kapsamda salt hukuki bilgilerle yetinilmeyip tarih ve sosyoloji biliminin çalışma yöntemlerinden de yararlanılmaktadır.

Tarihsel süreçte ilk defa Fransa'da Fransız İhtilali'nden sonra ortaya çıkan akım, İngiltere, Amerika gibi ülkelerde de etkilerini doğurmuştur. Osmanlı Devleti'nin dönemde akımdan hiç etkilenmediği yönündeki tahminlerin aksine dönemde Osmanlı Devleti'nde de benimsenen akım pek çok kadın-erkek yazar tarafından da ilgiyle takip edilmiştir. Akım her ülkede etkilerini farklı biçimlerde doğurmuştur. Bu kapsamda İngiltere'de daha çok işçi sınıfı ekseninde kendisini gösteren akım, İngiltere'de süfraj hareketi ile beraber kadının oy hakkı hususuna odaklanmıştır. Amerika kıtasında ise daha çok kölelikle ve ırkçılıkla mücadele ile birlikte kendini göstermiştir. Osmanlı Devleti'nde ise kadının eğitim hakkından iş hayatına ve toplumsal hayata katılımına kadar çok geniş bir alanda kendini gösterdiği söylenebilecektir. Kadınlar tarafından pek çok cemiyet kurulduğu, bu cemiyetlerin faaliyetleri doğrultusunda dönemde kadın dergilerinin çıkarıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra akım, bazı kadın yazarlar tarafından şiddetle eleştirilmekte; Batı tarafından kabul edilen her hususun Türk kültürüne uymayacağı belirtilmektedir. Aynı zamanda akımın Osmanlı Devleti'nde ve devamında Türkiye Cumhuriyeti'nde Türkçülük akımı ile beraber geliştiğini bunun da akıma Türkiye'ye özgülük özelliğini kazandırdığı da savunulmaktadır.

Akımın beklenenin aksine Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Cumhuriyet tarihinin ilk döneminde etkilerini göstererek Dünyadaki pek çok ülkeden önce kadınların siyasal ve sosyal hakları edinmesini sağladığı görülmektedir.

[□] Ankara Barosu,(basak@basakelmaci.av.tr)